

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

zvaného Šie Abeles, vyučil se pomocí bratra Jonase ve Vídni rukavičkářství, pracoval v tomto oboru v Německu a ve Francii a usadil se konečně r. 1864 v D. S počátku zasílal rukavice k ušití do Prahy, jelikož to však bylo drahé a pro špatné spojení s Prahou též nevhodné, připadl na myšlenku vyučiti tomuto zaměstnání domácí lidi, čímž dal základ k domáckému průmyslu šití rukavic v D., který pak rychle vzkvétal. Rukavičkářství zavedené v D. stalo se časem důležitým zdrojem obživy tisícům lidí. Podle údajů L. Weingera v knize „Vývoj a stav průmyslu rukavičkářského“ bylo v r. 1901 v dobříšském okresu 2000 šíček na strojích a 500 šíček ručních, jichž celkový roční výdělek činil skorem půl milionu korun.

Poválečná doba přinesla nový ruch do průmyslu, nová generace zreorganisovala výrobu, přistavovala a vyřazovala stroje, zvyšovala kapacitu svých ústavů, takže dnes je rukavičkářství na D. nejdůležitější složkou hospodářskou pro celý okres. V přítomné době jsou v D. tato faktorství: Frankel & Herrmann, Schwarz & Lederer, Anna Pollaková, Rudolf Fahn, Richard Fleischmann, Josef Frankel, Adolf Porges, Vítězslav Lion, Josef Glück, Julius Porges, Regina Lionová, Jindřich Böhm, Robert Schwarz a ve Staré Huti u D. Rudolf Karpeles. Přísežným znalecem pro obor šití rukavic a předsedou obvodní komise pro domácké práce pro okresy Příbram a Hořovice je Jindřich Herrmann.

Nesčísněkrát byl domácí průmysl nucen hájit své zájmy, ať při úpravě zákonů, týkajících se domácího průmyslu, ať při vyjednávání s továrníky ohledně cen nebo s dělnictvem stran mezd. Byli to v poválečné době zejména Jindřich Herrmann a Emil Schwarz, kteří čestně obhájili zájmy faktorů, a tím se o průmysl rukavičkářský zasloužili.

Adam Levenský (jenž byl starostou ž. o. v letech 1792—1800) založil v D. flusárnu a vinopalnu. Za starodávna museli poddaní odevzdávat vrchnosti popel. Popeláři v D. byli Bernard Klinger a jeho syn Josef, kteří měli domek, „Schutzhau“, na náměstí, dosud existující a starobylý zevnějškem nápadný. Flusárna byla časem zrušena, vinopalna však udržela se až na naše časy. Po Adamu Levinském drželi ji Bernhard, Moříš, Markus Levenský a po nich přešla na Alfreda Bondyho. Dnes v ní pracuje místní zemědělské družstvo.

Poblíž knížecího dvora v Trnové (Karolinenhof), asi hodinku od města, bývala knížecí octárna. Tu mival v nájmu Lazar Mayer (v r. 1777—1780 př. ž. o.), po něm ji převzal Vít Wener a časem byla přestěhována do kláštera v Obořišti, zrušeného za císaře Josefa II. Když velkostatek s výrobou octa přestal, zřídili si bratří Bernard a Marek Levinský „továrnu na octovou trest a octan olounatý“ přímo v D. v městě, kde z náměstí se přechází na t. zv. Malou Stranu. Ta-to octárna byla již před delší dobou zrušena, v budově je skladště hospodářského družstva.

V D. býval odedávna též pivovar, rovněž knížecí. Starý pivovar, stávající pod zámkem, po němž dnes není ani památky, mival v pachtu Markus Levinský. Nový pivovar, u rybníka Papeže, mival dlouhá léta v nájmu Filip Kellner. Moric Levenský zřídil také cihelnou za městem u silnice k Rosovicům, dnes již zrušenou. Bratří Levenský Bernard a Markus, Julius a Moric měli v D. tovární výrobu lihovin.

Stará rodina Levinských, jistě jedna z nejstarších na D. usedlých rodin židovských, dala D. řadu vynikajících mužů, kteří podnikavostí v různých průmyslových oborech zasáhli hluboce do skromného hospodářského života tichého městečka.

Mnozí rodáci dobříšští začali svou kariéru doma,

často z velmi skrových poměrů. Časem se jim dobře vedlo, nastřádali si kapitálek a odstěhovali se do Prahy, Plzně, Vídne a j.

Adolf a Emil Beckovi začali v D. rukavičkářství, později se odstěhovali do Prahy a zřídili si továrnou.

Šimon Kohn, bývalý kupec dobříšský, odstěhoval se do Prahy a zřídil si tam továrnou na stříbrné zboží, jež měla později firmu Šimon Kohn a synové.

Bratří Josef a Filip Beckovi odstěhovali se do Prahy, zakoupili si na Smíchově t. zv. Štěpánský mlýn a vedli tam obchod v obilí a mouce. Na D. mivali obchod v střížním zboží a obilí pod firmou „Simona Becka synové“. Patřily jim dva domy, z nichž jeden je dnes v držení hoteliera Heinze, druhý je nynější radnice dobříšská. Filip Beck byl v Praze velmi známou osobností, neboť byl členem mnoha dobročinných institucí a podporovatelem chudiny. Dlouhá léta byl také starostou Meislovy synagogy.

Adolf Wener měl v D. obchod zbožím koloniálním a střížním. Později se odstěhoval do Prahy a věnoval se rukavičkářství.

Josef Bondy, syn Simona Bondyho, klempíře, byl v mladších letech učitelem v Kasejovicích. Později se stal v Žatci velkoobchodníkem s chmelem a byl daleko široko znám pode jménem „český Bondy“.

V přítomné době jsou v D. tyto židovské obchody: Šimon Oppenheimer, Josef Kosiner, Anna Blochová a filiálka tov. Respo, vesměs střížní a pletené zboží, Jakub Bloch skleněné zboží a nádobí, Eduard Meissler, velkoobchod koloniálním zbožím, železem a obilím. Bedřich Oppenheimer, nákup různých surovin, Samuel Rubín, obchod protravinami a nákup koží, Julius Grossmann, nákup koží, peří a různých surovin.

Dobříští židé a války.

Napoleonských válek se účastnili a jako invalidé se vrátili: Wolf Eisner, Jakob Eisner a Mojžíš Eisner ze Tříti, Josef Perlmann ze Staré Huti (zemřel 15. břez. 1853), Mathias Porges z Občova (zemřel 4. říj. 1872), Michael Fleischmann z Oubenic (zemřel 24. pros. 1883 ve stáří 104 let).

Okupace v Bosně se účastnili: Hynek Schwarz (zemřel r. 1924), jeho bratr Karel Schwarz (zemř. ve Vídni v r. 1929) a Alois Polák (zemř. v r. 1925).

Světové války se účastnilo z dobříšské ž. o. 69 mužů. Z těch padlo 6, zajati byli 4. Padly postavena na hřbitově vkusný památník.

Soupis židovských rodin náboženské obce dobříšské podle stavu z konce r. 1930.

Dobříš : Bleierová Arnoštka, Bloch Adolf, Bloch Jakub, Böhm Jindřich, Bondy Otto, Bondyová Františka, Elischaková Matylda, Eisner Hynek, Eisner Ludvík, Bienenfeld Ludvík, Frankel Josef, Frankel Richard, MUDr., Fahn Rudolf, Glück Josef, Grossmann Julius, Glücková Alžběta, Herrmann Jindřich, Herrmannová Hermina, Fleischmannová Růžena, Katz Bohumil, Katz Karel, Krásá Otto, Kaufmannová Růžena, Kosiner Josef, Kleinerová Leopoldina, Lederer Leopold, Lionová Regina, Meisler Eduard, Novák Leopold, Novák Otto, Oppenheimer Bedřich, Oppenheimer Šimon, Pollaková Anna, Porges Julius, Rubín Samuel, Poláková Františka, Schwarbergová Kamila, Sternová Zdenka, Schwarz Emil, Wienerová Hermina. Stará Huť : Karpeles Rudolf. Rosovice : Popper Julius. Dlouhá Lhota : Oppenheimerová Anna. Nová Ves : König Albert, Krásá Karel, Resek Ludvík. Nový Knín : Lederer Berthold. Čelyň :